

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΝΟΜΑΡΧΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΦΡΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΛΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΓΕΡΜΟΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΗ
ΤΕΧΝΗ
ΠΑΙΔΕΙΑ

5

ΑΘΗΝΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Δ. ΓΛΗΝΟΣ

ΕΠ.ΔΙΑΣΚ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΣΧΟΛΙΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΕΓΓΕΣΗ

‘Ο ἀρεοπαγίτης κ. Γ. Ὁ Αντωνακάχης εἶχε τὸν ἡρωϊσμὸν νάναλάβη ἐναντίον ἡράκλειο ἄθλο. Νὰ ἔκαθαρίσῃ γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμη μιὰ νέα «Κόπο τοῦ Αὐγείου», ἀπὸ κεῖνες, ποὺ δὲ νεοελληνικὸς μεσαιωνισμὸς βιοηθημένος ἀπὸ τὴν μοχθηφία καὶ τὴν κακεντρέχεια, τὴν ἀσυνειδησία καὶ τὴν κακοπιστία, σωριάζει κάθε τόσο ἀπάνω στὴν ψυχὴ τοῦ δύσμοιρου αὐτοῦ λαοῦ. ‘Υστερα ἀπὸ δεκαπέντε χρόνια ἐπαναλαβαίνονται στὴν Ἀθήνα— μέσα στὴ φωτισμένη πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνισμοῦ — τὰ ἀθεϊκὰ τοῦ Βόλου. Καὶ δὲν εἰναι πιὰ ἐνας μητροπολίτης καὶ διάφοροι κουτοπόνηροι ἐπαρχιῶτες, ποὺ δημιουργοῦν τὴν ἀπονιχεικὴ ἀναθυμίαση, ἀλλὰ πολλὰ καὶ σπουδαῖα «στηρίγματα τῆς κοινωνίας», «τρεῖς ἐντιμοι διδάσκαλοι», «ἄρτι ἐξ Ἐσπερίας ἀφιχθέντες παιδαγωγοί», ἀνώτατοι τῆς παιδείας λειτουργοί, τῆς πανεπιστημιακῆς σοφίας πρωτοκάθεδροι, δημοσιογράφοι, δικηγόροι, πολιτικοί, ἀξιωματικοί, δικαστικοί, ιεράρχες,— τῆς θρησκείας ὑπέρμαχοι, τῆς ἡθικῆς στυλοβάτες, τοῦ πατριωτισμοῦ σπαθοφόροι, τῆς κοινωνικῆς τάξης φυουρόι, τῆς ιδιοχτησίας κέρβεροι.

Τὶ συγχινητικὴ ἐπιστράτευση τῆς «ἡθιοφυλακῆς» τοῦ τόπου! Δέκα ἀνακρίσεις διενεργήθηκαν. Ὁ Ανακρίνουν πρόεδροι ἐκπαιδευτικῶν Συμβουλίων, ἀνακρίνουν μητροπολίτες, ἀνακρίνουν ὑπουργοί, ἀνακρίνουν «ὑφυπουργοί»— ως τὶ ἀλησμόνητοι καρδοί — ἀνακρίνουν εἰσαγγελεῖς, ἀντεισαγγελεῖς, ἀνακρίνουν «Ἐκπαιδευτικοί Σύμβουλοι!», προσωπικότητες δημιουργημένες ἀπὸ τὴν μπότα τοῦ «Μεγάλου Διχτάτορα». Καὶ ἡ «Ιθύνουσα τάξη», ἡ κοινωνία τῶν Dancing καὶ τῶν separés, ἡ κοινωνία τῶν ἀσυνείδητων, ποὺ παζάρευαν καὶ πωλοῦσαν τὴν Ἑλλάδα στοὺς ἀντιθάλαμους τοῦ διχτάτορα, περίμενε μὲν ἀγωνία νὰ μάθη, μὴ τυχὸν τῆς χάλασε τὰ χρηστὰ ἥθη τῆς... δὲ Δελμούζος. Ἡ ἔκθεση τοῦ κ. Ὁ Αντωνακάχη. Ὡπως καὶ ἡ «Δίκη τοῦ Ναυπλίου», ἀποτελοῦν μνημεῖα τοῦ πολιτισμοῦ μας, ζωγραφιές τῆς ἡθικῆς καὶ τῆς νοοτροπίας τῆς νεοελληνικῆς κοινωνίας, ὥστε οἱ μεταγενέστεροι θὰ μᾶς βλέπουν ζωγραφισμένους σπαρταριστά. Μερικοὶ χαραχτηρισμοί της εἰναι κλασικοί.

Εἶναι γνωστό, δτι ἐνας ἀρχιεπιτήδειος Κωνσταντινοβενιζελοπαγκαλικὸς ‘Ὕπουργός τῆς Παιδείας ἐσύστησεν «ἐπιτροπείαν» ἀπὸ τρεῖς ἐκπαιδευτικοὺς Συμβούλους γιὰ νὰ κάμουν «ἀμερόληπτές» καὶ «διαφωτιστικές» ἀνακρίσεις γιὰ τὰ Μαρασλειακά. Νὰ λοιπὸν τὸ ἐπίγραμμα, ποὺ τοὺς ἔκαμε δ τ. Ὁ Αντωνακάχης.

«Ἡ ἐπιτροπὴ ἤκουε συνεπλήρωνε διὰ τῆς φαντασίας ἐδέχετο ὡς γεγονὸς τὸ οὕτω συμπεπληρωμένον τὸ ἔγραφε κάποτε καὶ ὡς κατάθεσιν. Καὶ κατόπιν ἐκ τούτων συνήγαγεν, δσα διατυποῦ εἰς τὴν ἔκθεσίν της».

Ἄλλο ἐπίγραμμα. «Ο κ. Παναγιωτίδης γράφει εἰς τὴν ἔκθεσίν του πράγματα, τὰ δποῖα διαψεύδει πρὸς τοὺς μαθητάς του, ἀναιρεῖ τὴν ἔκθεσίν του εἰς τὴν συνέντευξίν του καὶ κατόπιν ἀναιρεῖ καὶ τὴν συνέντευξίν του».

Καὶ εἶναι τῆς ἐπιστήμης ίεροφάντες οἱ ἀνθρωποι αὐτοί, ποὺ παραπέμπουν στὴν «τελευταία» ἔκδοση τοῦ «τελευταίου» συγγράμματος, τοῦ «τελευταίου» «παγκοσμίας φήμης ἐπιστήμονος», γιὰ νὰ στηρίξουν τὶς γνῶμες τους καὶ ποὺ δὲν ἔμαθαν νὰ τὶς στηρίζουν στὸ παμπάλαιο καὶ ἀκλόνητο καὶ μόνο ἡθικὸ στήριγμα — στὴν ἀλήθεια. Ὁ κ. Ὁ Αντωνακάχης, ἀφοῦ μὲ ἄκρα εὐσυνειδησία ἐπῆρε ἐνα ἐνα δλα τὰ στοιχεῖα τῆς κατηγορίας καὶ τὰ ἔξετασε ἀντικειμενικὰ καὶ ἀμερόληπτα ἔβγαλε τὸ τελικό του πόρισμα. «Ἄι κατηγορίαι κατὰ τοῦ Μαρασλείου Διδασκαλείου καὶ τῶν εἰς αὐτὸ προσηρτημένων δημοτικῶν σχολείων, δηλ. αἱ κατηγορίαι κατὰ τοῦ κ. Δελμούζου καὶ τῶν συνεργατῶν του (εἰς τὸ Μαράσλειον), ἀνάγονται εἰς κεφάλαια 1) Ὁ Αντεθνικῆς διδασκαλίας 2) Καταργήσεως ἡ περιφρονήσεως τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν καὶ 3) καλλιεργείας ἡθικῆς ἐκλύσεως.

Τὰ εἰς στήριξιν τῶν κατηγοριῶν τούτων προβαλλόμενα γεγονότα ἐξητάσθησαν δλα δν πρὸς τ. Καὶ δπεδείχθη, δτι τινὰ μὲν εἶναι δλως ἀρύ-

παροκτά, δικα δὲ τὰ άλλα εἰσὶν ἡλλοιωμένα καὶ παραποιημένα ἔχοντα πράγματι οὐσιωδῶς διάφορον μορφὴν ἀπὸ ἐκείνην, ἵτις ἀπὸ τῶν κατηγορούντων προύβλησθη.

Εἶναι ἀληθῶς περίεργον, διτὶ **KANEN, ΑΠΟΛΥΤΩΣ KANEN**, ἐκ τῶν προβαλλομένων ὑπὸ τῶν κατηγόρων περιστατικῶν δὲν ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν του. Τὸ ἔργον τοῦ κ. Δελμούζου καὶ τῶν συνεργατῶν του εἰς τὸ Μαράσλειον ἥτον ἐκεῖνο, τὸ δποῖον διαγράφει μὲ δύο λέξεις ἐκλεκτὸς "Ἐλλην, οἶος δ κ. Χρ. Τσούντας. «**HTO KAT ΕΞΟΧΗΝ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟΝ**».

«Τὸ ἔργον τοῦ κ. Δ. Γληνοῦ καὶ τῶν συνεργατῶν του εἰς τὴν «Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν» εἶναι **ΚΑΘΑΡΩΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ** καὶ ἐκτὸς τῆς εἰδικότητος μουν. Δὲν δύναμαι νὰ τὸ ιρινώ. Ἄλλ' ἡ κατὰ τούτου κατηγορία ἐπὶ κομμουνισμῷ, ἡ καὶ μὴ ρητῶς διατυπωθεῖσα, εἶναι ἐντελῶς ἀστήρικτος». Καὶ παρακάτω χαραχτηρίζοντας τὸ ἔργο τοῦ κ. Δελμούζου λέει. «**Το τὸ ἔργον τοῦτο εἰς πολύμοχθος πελώριος πειραματισμός, πρὸς δημιουργίαν καλυτέρου σχολείου τῆς αὔριον διὰ τὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος. Τον ἔργον πλήρες ἀπὸ παλλόμενον ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΑΙΣΘΗΗΜΑ, ἀπὸ ζωντανὸν αἰσιόδοξον ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΝ ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΝ**, ἔργον τὸ δποῖον, καὶ διὰ τὸν ἔχοντα ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὴν χρησιμοποιηθεῖσαν ἀκράτως δημοτικὴν γλῶσσαν, ἥτον ἀξιονέας τύχης. Κατέκτησεν ὀλόκληρον τὴν ἐκτίμησίν μουν.»

Κάθε τίμιος καὶ ἀμερόληπτος ἄνθρωπος ἔχει τὴν ἀμεση βεβαιότητα, διτὶ αὐτά, ποὺ λέει δ κ. Ἀντωνακάκης, εἶναι ἡ ἀπόλυτη ἀλήθεια.

Καὶ ὅμως τὸ «Μαράσλειο Διδασκαλεῖο», ὅπως καὶ ἡ Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία, γκρεμίστηκαν καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία περνάει μπροστά στὰ συντρίμμια αὐτὰ ξένοιαστη καὶ ἀπόχαστη, σὰν νὰ ἔχῃ περίσσεια ἀπὸ τέτιες τίμιες, γενναῖες, ἀννυστερόβουλες καὶ ἡθικὲς προσάθειες, σὰν νὰ ἔχῃ περίσσεια ἀπὸ τέτιες αὐτοθυσίες γιὰ τὸ γενικὸ καλό.

Τὸ φαινόμενο λοιπὸν δὲν εἶναι τυχαῖο. Καὶ τὰ «Ἀθεϊκὰ» καὶ τὰ «Μαρασλειακὰ» είναι ἀπὸ τὰ πιὸ χτυπητὰ σημάδια βαθύτατης ἀψύρωστειας.

«**Η Ἑλληνικὴ ἀστικὴ τάξη είναι ἀνηδραιοτική**. Δὲν ἔγγρωσε καὶ δὲν ἔξιος καμιὰ ἀπὸ τὶς ἀρετές, ποὺ ἀποτελέσανε τίλην ἀξία, τὸν ἀπαρχητικὸ λόγω, τῶν ἀστικῶν τάξεων τῆς Λύσης. Οὔτε τὴ δίψα τῆς ἀπροκατάληπτης ἀλήθειας, οὔτε τὸ γενναῖο πέταγμα τῆς ἐλεύθερης ἔφεννας, οὔτε τὸ σεβασμὸ τῆς ἐλευθερίας τῆς συνείδησης, οὔτε τὴν τιμὴ πρὸς τοὺς δημιουργοὺς τοῦ καλύτερου μέλλοντος.

«**Η Ἑλληνικὴ ἀστικὴ τάξη φέρνει μέσα τῆς βιαθύτατα τὰ σπέρματα τῆς ἀδυναμίας**. Παραγνώρισε καὶ παραγνωρίζει πεισματικὰ τὶς βασικὲς ἀλήθειες, ποὺ ἔηεραν τὴν Ἀγαγέννηση στὴ Δύση, τὴ μετάβαση ἀπὸ τὸ σκοτεινὸ μεσαίωνα στὸν ἀνοιχτὸ δρῖζοντα τῆς σκέψης, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς καλλιτεχνικῆς: δημιουργίας τῶν Νεωτέρων Χρόνων. **Η Ἑλληνικὴ ἀστικὴ τάξη εἶναι προωθησιμένη νὰ στολίζεται μὲ φράκο καὶ κολλαριστὸ πουκάμισο καὶ νᾶχη τὴ στεγνὴ ψυχὴ μεσαιωνικοῦ καλόγερου.**

«**Υποχρισία, σεμινοτυφία, ἡθικὴ κούφια, ἀρετὴ τῶν λόγων καὶ ἐκμετάλλευση.**

«**Αν ἡ τάξη αὐτῆ, ποὺ κυβερνάει τὸ δύσμοιρο λαὸ καὶ τὸν ἔξαπατᾶ ἐκατὸ χρόνια τόφα, είχε κόκο μυαλοῦ, θὰ εἶχεν ἀγκαλιάσει τὴν «ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμιση».** Γιατὶ ἡ «**ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμιση**», ὅπως διατυπώθηκε στὰ νομοσχέδια τοῦ 1913, στὸ πρόγραμμα τοῦ «**Ἐκπαιδευτικοῦ Όμιλου**» τοῦ 1914, καὶ στὴν προσπάθεια τοῦ Μαράσλειον Διδασκαλείου ἥταν τὸ θεμέλιωμα τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἀπάνω στὰ ζωντανὰ δεδομένα τοῦ γνήσιου νεοελληνικοῦ κόσμου, ἥταν ἀληθινὴ ἐκπαιδευτικὴ ἀναγέννηση μέσα στὸ πλαίσιο δλων τῶν χαραχτηριστικῶν μιανῆς σύχρονης προοδευτικῆς ἀστικῆς κοινωνίας.

Μὰ οἱ νεοελληνες ἀστοὶ πότε μὲ τὶς κατηγορίες γιὰ τσαρικά φούβλια, πότε μὲ ἀθεῖες, πότε μὲ μπολσεβικισμούς, πότε μὲ ἀνηθικότητες κλωτσοβόλησαν κάθε φορά, ἔφτυσαν, ἐρρύπαναν κάθε «**ἄνθρωπο**», ποὺ ἀγαπῶντας πλατιὰ τὸ λαὸ του, ἡρθε γιὰ νὰ τοὺς μεταδώσῃ λίγο φῶς. «**Ετσι ἔκαμαν καὶ ἄλλες «κυρίαρχες τάξεις».** Μὰ κανεὶς δὲν παραδειγματίζεται ἀπὸ τὸ τέλος των.